

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ARASINDA

**TRANS ANADOLU DOĞAL GAZ BORU HATTI SİSTEMİNE
İLİŞKİN**

HÜKÜMETLERARASI ANLAŞMA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA AZERBAYCAN CUMHURİYETİ KAYNAKLI VEYA AZERBAYCAN CUMHURİYETİNDEN TRANSİT GEÇEN DOĞAL GAZIN TÜRKİYE CUMHURİYETİ TOPRAKLARI ÜZERİNDEN TRANS ANADOLU DOĞAL BORU HATTI İLE TRANSİT GEÇİŞİNE İLİŞKİN ANLAŞMA

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle tek tek “Devlet” ve birlikte veya beraber olarak “Devletler” olarak adlandırılacak);

Azerbaycan Cumhuriyeti’nden Türkiye Cumhuriyeti’ne ulaşan ve Türkiye Cumhuriyeti’nden geçen gaz ihracat boru hatlarının ve enerji alanında Türkiye ve Azerbaycan arasındaki başarılı işbirliğin önemini bilincinde olarak;

Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Bakü Tiflis Erzurum Doğal Gaz Boru Hatları gibi benzer projelerin yanı sıra Şah Deniz Sahası’nın 1’inci aşamasından elde edilen Doğal Gazın satışına ilişkin Devletlerin başarılı işbirliğinin altını çizerek;

Enerji sektöründe kalkınma ve işbirliğinin Devletler arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri daha da güçlendireceğini kabul ederek;

Azerbaycan Cumhuriyeti açısından, hem Azerbaycan kara topraklarındaki, hem de Hazar Denizi’nin Azerbaycan bölümündeki Doğal Gaz kaynaklarının daha fazla geliştirilmesini ve kullanılmasını ve Azerbaycan kaynaklı ve Azerbaycan üzerinden transit geçen üretilen Doğal Gazın, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinden Türkiye’deki, Türkiye – Yunanistan sınırındaki ve Türkiye – Bulgaristan sınırındaki çıkış noktalarına ve Devletlerin anlaşacağı diğer noktalara taşınmasını; Türkiye Cumhuriyeti açısından, Doğal Gaz kaynaklarının çeşitlendirilmesini ve Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinden Doğal Gaz transitinin teşvik edilmesini arzularak;

Transit Geçiş’in yeknesak ve ayırım gözetmeyen standartlara, fiziksel ve işletimsel olarak kesintisiz altyapıya ihtiyaç duyan uluslar ötesi bir yapıya sahip olduğunun ve Enerji Şartı da dahil olmak üzere ilgili uluslararası anlaşmalara uygunluğunun altını çizerek;

Şah Deniz Sahasının 2’inci aşamasında üretilen Doğal Gazın satışına ve Azerbaycan Cumhuriyeti kaynaklı ve Azerbaycan Cumhuriyeti’nden transit geçen Doğal Gazın, Türkiye Cumhuriyeti toprakları içerisine ve Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinden Transit Geçişinin yanı sıra Doğal Gazın Türkiye – Gürcistan sınırından, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinden Türkiye’deki, Türkiye Cumhuriyeti’nin Yunanistan ve Bulgaristan sınırlarındaki çıkış noktalarına ve Devletlerin anlaşacağı diğer noktalara güvenli ve kesintisiz olarak Transit Geçişini sağlamak amacıyla yeni, bağımsız ve müstakil bir boru hattı olarak TANAP Projesi’nin desteklenmesi ve ilerletilmesine ilişkin 25 Ekim 2011 tarihinde imzalanan Hükümetlerarası Anlaşmasını imzalamaları ışığında,

Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti arasında 24 Aralık 2011 tarihinde, Mutabakat Zaptında tanımlandığı şekliyle Türk Katılımcıları'nın ortaklık payının %20 (yüzde yirmi) ve yine söz konusu Mutabakat Zaptı'nda tanımlandığı şekliyle Azerbaycan Katılımcıları'nın ortaklık payının %80 (yüzde seksen) olacağı bir proje konsorsiyum Kuruluşu'nun (bundan böyle TANAP Proje Şirketi olarak adlandırılacaktır) tesis edilmesi niyetiyle TANAP Projesine ilişkin imzalanan söz konusu Mutabakat Zaptı'nı, dikkate alarak,

TANAP Projesinin gerçekleşmesinin Devletler için stratejik önemi olduğunun ve Şah Deniz sahası'nın 2'inci aşamasının geliştirilmesinin özel teşebbüs ve girişim gerektirdiğinin farkında olarak ve TANAP Sisteminin verimli ve güvenli gelişimini, sahipliğini ve işletimini koruma niyetinde olarak,

AŞAĞIDAKI HUSUSLARDA ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

**BÖLÜM 1:
ANLAŞMANIN YORUMLANMASI VE KAPSAMI**

**MADDE 1
TANIMLAR VE YORUMLAMA**

1.1. Tanımlar

Burada (Giriş bölümü dahil olmak üzere) aksi belirtilmediği sürece, bu Anlaşma içerisinde kullanılan büyük harfli terimler, bu anlaşmanın eki olan Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında yer aldığı anlamı taşır ve orada başka bir şekilde tanımlanmadıkça, aşağıdaki anlamları taşır

“**Anlaşma**” üzerinde zaman zaman değişiklik, ilave yapılan veya başka bir şekilde tadil edilen yapılan haliyle işbu Hükümetlerarası Anlaşma anlamına gelir.

“**Anayasa**” üzerinde zaman zaman değişiklik, düzeltme yapılan veya tadil edilen haliyle Devletin anayasası anlamına gelir.

“**Ev Sahibi Hükümet Anlaşması**” TANAP Sistemine ilişkin olarak bir tarafta Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve diğer tarafta TANAP Proje Şirketi arasında ilgili tarihte imzalanan, bu Anlaşmanın eki olan ve gelecekte kendi hükümlerine göre değişebilecek, tadil edilebilecek veya uzatılabilecek anlaşma anlamına gelir.

“**Engel**” bir Devletin toprakları içerisinde Proje Aktivitelerini engellemekle, kısıtlamakla veya geciktirmekle tehdit edecek şekilde gerçekleşen olay ya da ortaya çıkan durum anlamına gelir.

“**SD2 Gaz Satım Anlaşması**” SOCAR (satıcı olarak) ve BOTAŞ (alıcı olarak) arasında 25 Ekim 2011 tarihinde Azerbaycan'dan Gaz satım ve alımına ilişkin olarak imzalanan gaz satım anlaşması anlamına gelir.

“**TANAP Komitesi**” işbu Anlaşmanın 4.3 Maddesinde tanımlanan anlama gelir.

1.2. Yorum

- 1.2.1 İşbu Anlaşma, sadece atıfta bulunmayı kolaylaştırmak amacıyla maddelere, bölümlere ve diğer kısımlara ayrılmıştır ve başlıklar kullanılmış olup, bunlar işbu Anlaşma'nın yapısını veya yorumunu etkilemez.
- 1.2.2 Aksi belirtilmedikçe, bir "Madde"den bahsedilirken bir rakam veya harf kullanıldığında, işbu Anlaşma'nın söz konusu Maddesine atıfta bulunulur.
- 1.2.3 "İşbu anlaşma", "bunun", "bundan sonra", "burada" ve buna benzer ifadeler, işbu Anlaşma'nın özel bir Madde veya kısmına değil, işbu Anlaşma'ya atıfta bulunmaktadır

1.3. Anlam

Aksi özellikle belirtilmedikçe veya içerikten aksi bir anlam çıkmadıkça, tekil kullanılan kelimeler çoğul, çoğul kullanılan kelimeler tekil hallerini içerir; belirli bir cinsiyet atfı içeren kelimeler iki cinsiyeti de içerir ve "dahil" ve "dahildir" ifadeleri "bununla sınırlı olmamak üzere" anlamını da içerecek şekilde yorumlanmalıdır.

MADDE 2

BU ANLAŞMA İLE DİĞER ULUSLARARASI VE YEREL YÜKÜMLÜLÜKLER ARASINDAKİ İLİŞKİ

- 2.1. Her bir Devlet, bu Anlaşmanın imzasının ve uygulanmasının hükümetinin yetkisi dahilinde olduğunu teyit ve garanti eder.
- 2.2. Bu Anlaşmada yer alan hiçbir hüküm, herhangi bir Devletin Enerji Şartı Anlaşması veya diğer uluslararası anlaşma veya uluslararası hukukun üstünlüğü kapsamındaki hak veya yükümlülüklerini azaltmaz.
- 2.3. Türkiye Cumhuriyeti, TANAP Proje Şirketi ile bu Anlaşma'nın tarihinde ya da yakın bir tarihte bu Anlaşmanın bir parçası ve Madde 13.1 hükümleri kapsamında bağlayıcı olacak işbu Anlaşmanın eki bir Ev Sahibi Hükümet Anlaşması imzalayacaktır.

BÖLÜM 2 GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

MADDE 3

BU ANLAŞMA VE DİĞER İLGİLİ ANLAŞMALARIN İFASI VE GÖZETİMİ

- 3.1. Bu Anlaşma, Ev Sahibi Hükümet Anlaşması ile birlikte TANAP Projesine ve Doğal Gazın TANAP Sisteminden Transit Geçişine uygulanacak usul ve esasları düzenler.

- 3.2. Her bir Devlet, bu Anlaşmaya göre kendi sorumluluklarını yerine getireceğini ve icra edeceğini garanti eder.
- 3.3. Bu Anlaşmanın hükümleri, Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasının taraflarının yükümlülüklerinin kapsamını sınırlamayacaktır.

MADDE 4 DESTEK VE İŞBİRLİĞİ

- 4.1. Devletler, Proje Aktivitelerin ifası ve yürütülmesi ve TANAP Sisteminin TANAP Proje Şirketi tarafından inşa edilmesi, sahip olunması ve işletilmesi için gerekli ve elverişli koşulları oluşturmak ve sürdürmek için işbirliği yapacaklardır ve her bir Devlet, Devlet Makamlarının ve/veya Devlet Kuruluşlarının söz konusu ifa ve yürütme için gerekli işlemleri yerine getirmesini sağlayacaktır. Her bir Devlet, bunların Devlet Makamları ve/veya Devlet Kuruluşları, bu Anlaşmanın ve Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasının hükümleri ile uyumlu olarak, TANAP Projesinin TANAP Proje Şirketi ve Proje Katılımcıları tarafından finanse edilmesine, hayata geçirilmesine ve işletilmesine tam destek verecektir ve bunlar için gerekli eylemleri teşvik edeceğini, destekleyeceğini ve kolaylaştıracağını garanti edecektir.
- 4.2. Yukarıdaki maddenin geneline hâlel getirmeksizin, Türkiye Cumhuriyeti:
  - 4.2.1. Devlet Makamlarının TANAP Proje Şirketinin veya TANAP Proje Şirketinin bir şubesinin TANAP Projesi için gerekli lisansları almasına izin vererek, yetki alanı içerisinde kurulmasını kolaylaştıracağını garanti eder; ve
  - 4.2.2. düzenleyici, idari veya hükümetle ilgili diğer yetkilere sahip Devlet Makamlarının, bu yetkilerini Devletin bu Anlaşma kapsamında yer alan yükümlülükleri ile uyumlu şekilde kullanacaklarını garanti eder.
- 4.3. Devletler, bu Anlaşmanın ve Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasının uyumluluğunu gözden geçirmek, uygulanmasını ve hayata geçirilmesini kolaylaştırmak üzere her bir Devletten ikişer (2) temsilcinin yer alacağı bir komite kuracaklardır (“TANAP Komitesi”). Söz konusu temsilciler, TANAP Projesine ilişkin TANAP Komitesine gelecek konularda Devlet adına hareket etme konusunda görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiş olacaklardır. TANAP Konsorsiyum Üyeleri ve TANAP Proje Şirketi Madde 4.3 kapsamına giren her hangi bir hususu TANAP Komitesine doğrudan sunabilirler. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonraki 30 gün içerisinde ilk TANAP Komitesi toplanacaktır. TANAP Komitesi iyi niyet çerçevesinde tüm uygun zamanlarda ve makul nedenlerin gerektirdiği sıklıkta, TANAP Proje Şirketi ile tam istişare etmek de dahil olmak üzere Proje Aktivitelerinin hayata geçirilmesini sağlamak ve kolaylaştırmak amacıyla toplanacaktır.
- 4.4. Devletler, Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasının Madde 37.8’inde yer alan haklara ve yükümlülüklerle uygun olarak SOCAR’ın (veya İştirakinin) TANAP Sistemi Boru

Hattı Koridoru boyunca elektronik iletişim altyapısı (fiber-optik kablo) inşa etmek, tesis etmek, sahip olmak, kontrol etmek ve işletmek amacıyla bir Kuruluş kuracağını kabul eder ve onaylarlar.

MADDE 5 ARAZİ HAKLARI

Türkiye Cumhuriyeti, TANAP Projesi'nin hayata geçirilmesi için gerekli Arazi Haklarının adil, şeffaf ve yasal olarak uygulanabilir şart ve koşullarda verilmesini veya iktisap edilmesini kolaylaştıracaktır.

MADDE 6 DİĞER SİSTEMLER İLE BAĞLANTI

Türkiye Cumhuriyeti, Gürcistan – Türkiye sınırında, Yunanistan – Türkiye sınırında ve Bulgaristan – Türkiye sınırında yer alan diğer gaz boru hattı sistemleri ve ulusal iletim sistemi ile bağlantıları destekleyecek ve kolaylaştıracaktır.

MADDE 7 TRANSİT GEÇİŞ

- 7.1. Türkiye Cumhuriyeti, Transit Geçişin serbestisini sağlayacak ve Transit Geçiş Gazının herhangi bir Devlet Makamı veya Devlet Kuruluşu (Devlet Kuruluşunun TANAP Proje Şirketi ile bir ticari gaz taşıma anlaşmasına bir taraf olarak bu Gazı alma hakkı hariç olmak üzere) tarafından alınmasını önlemek amacıyla, acil ya da başka türlü, tüm önlem ve tedbirleri alacaktır.
- 7.2. Ev Sahibi Hükümet Anlaşması altında izin verilebilen durumlar dışında, Türkiye Cumhuriyeti, Transit Geçiş Gazının kesintiye uğratılmamasını, geciktirilmemesini, kısıtlanmamasını veya azaltılmamasını sağlayacaktır.
- 7.3. Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında açıkça belirtilen durumlar hariç, ne Türkiye Cumhuriyeti ne herhangi bir Devlet Makamı ne de herhangi bir Devlet Kuruluşu Transit Geçiş hakkı için herhangi bir harç, ücret veya herhangi bir türde ödeme yapılması talebinde bulunmayacak ya da şart koşmayacaktır.
- 7.4. TANAP Proje Şirketi, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını kapasite tahsisi, varsa tarife hesaplama metodolojisi ve tarifeler ile ilgili bilgilendirmek koşuluyla, tamamen kendi takdirine bağlı olarak TANAP Sisteminin tüm kapasitesini kendisi için kullanma ve/veya Taşıticılara pazarlama ve Taşıticılar ile yapılacak ticari gaz taşıma anlaşmalarına istinaden Taşıticılara uygulanacak tarifelere ilişkin müzakere etme, anlaşma ve ücretlendirme hakkına sahip olacaktır.
- 7.5. Her bir Devlet kendi topraklarındaki Engelleri kaldırmak ve önlemek için makul çaba gösterecektir.

- 7.6. ŞD2 Gaz Satış Anlaşmasını kabul ederek Devletler; (i) TANAP Sistemi üzerinden transit geçen Şah Deniz sahası 2'inci aşama kapsamındaki diğer Gazlara uygulanacak tarife ile aynı tarifede olmak (Ülke Toprakları içerisindeki fiili taşıma mesafesine göre belirlenmiş); ve (ii) BOTAŞ ve TANAP Proje Şirketi arasındaki bir ticari gaz taşıma anlaşmasının yapılmasına tabi olmak koşuluyla; ŞD2 Gaz Satış Anlaşması altında teslim edilecek tüm Gazın, Giriş Noktasından Ülke Toprakları içerisindeki Eskişehir ve Trakya Bölgesinde yer alan Çıkış Noktalarına TANAP Sistemi ile taşınmasını kabul ederler.
- 7.7. (i) TANAP Sisteminin kapasitesinde azalma olması ya da (ii) TANAP Sistemine Giriş Noktasından teslim edilmeye hazır Şah Deniz sahasının 2'inci aşamasının geliştirmesinden üretilecek Gazda eksiklik olması durumunda; kullanılabilir kapasitenin veya hacimlerin tahsisi, uygulanabildiği şekliyle, Şah Deniz sahasının 2'inci aşamasının geliştirilmesinden üretilecek Gazın geçerli Taşıyıcıları arasında oransal esasa göre yapılacaktır.
- 7.8. Devletler, Yıllık on altı (16) milyar metreküp başlangıç hacminin üzerindeki, Azerbaycan Cumhuriyeti'ne ait ve TANAP Sisteminden taşınması planlanan tüm doğal gazın öncelikle Türkiye Cumhuriyeti içerisindeki alıcılara teklif edileceğini kabul ederler.
- 7.9. TANAP Sisteminin yıllık otuz iki (32) milyar metreküplük başlangıç kapasitesinin üzerine genişletilmesi Devletlerin karşılıklı anlaşmasına tabi olacaktır.
- 7.10. Devletler, TANAP Sisteminin asgari olarak Şah Deniz sahasının 2'inci aşama üretimini karşılayacak kapasiteye sahip olması ve gelecekte Azerbaycan Cumhuriyeti kaynaklı ve Azerbaycan Cumhuriyeti'nden transit olarak gelecek Doğal Gazı da taşıyabilecek şekilde ölçeklendirilebilir olması gerektiğini kabul ederler.
- 7.11. Devletler, Azerbaycan Hükümeti'nin sahip olduğu devlet şirketlerinin TANAP Proje Şirketi içerisindeki katılım hisselerinin, toplam katılım hisselerinin yüzde 51'inden az olmayacağını kabul ederler.

MADDE 8 TEKNİK, GÜVENLİK VE ÇEVRESEL STANDARTLAR

Her bir Devlet diğeri ile ve TANAP Proje Şirketi ile Türkiye Cumhuriyeti'nin iç hukukunda ve uluslararası endüstri uygulamalarında düzenlenen standartlar ve uygulamalara uygun olarak ilgili teknik, güvenlik ve çevresel standartların uygulanması hususunda işbirliği ve koordinasyon içerisinde bulunacaktır.

MADDE 9 GÜVENLİK

Devletler, Ev Sahibi Hükümet Anlaşması hükümleri uyarınca TANAP Projesinin güvenliğinin sağlanmasının önemini bilincindedirler.

BÖLÜM 3 VERGİLER

MADDE 10 VERGİLER

Ev Sahibi Hükümet Anlaşması, Vergilerin uygulanmasının ve/veya Vergi muafiyetlerinin ya da ayrıcalıklarının verilmesinin yanı sıra Vergi uyumunun ve beyan yükümlülüklerinin uygulanmasının ve/veya bunlardan muafiyet verilmesinin, bahse konu Vergilerin, muafiyetlerin, ayrıcalıkların ve/veya yükümlülüklerin özel kayıt ve şartları da dahil olmak üzere, hukuki çerçevesini oluşturacaktır.

BÖLÜM 4 SON HÜKÜMLER

MADDE 11 SORUMLULUK

Devletin, işbu Anlaşma ile üstlendiği yükümlülüklerini yerine getirmesine, tüm işlemlerin uygulanmasına ve tüm hak ve menfaatlerin verilmesine ilişkin herhangi bir kusuru veya reddi işbu Anlaşma altında Devletin yükümlülüklerinin ihlalini teşkil edecektir.

MADDE 12 ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

- 12.1. Bu Anlaşmanın hükümlerinin yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin bir ihtilafın ortaya çıkması halinde Devletler, ilk olarak TANAP Komitesine başvurarak veya diplomatik kanal aracılığı ile çözüm yoluna gidilmesi hususunda ellerinden gelen en iyi çabayı gösterirler.
- 12.2. Eğer ihtilaf, herhangi bir Devletin konuyu gündeme getirdiği tarihten itibaren altı aylık bir süre içerisinde çözülmemiş ise; ihtilaf konusu herhangi bir Devletin isteği üzerine, işbu Madde hükümleri uyarınca atanacak üç (3) hakemden oluşacak tahkim kuruluna intikal ettirilebilir.
- 12.3. Her bir Devlet, kendi uyuğundan olabilecek bir hakem seçecek ve bu iki hakem, ortak kararla, üçüncü bir ülke uyuğundan olan, tahkim kurulunun Başkanı olacak bir hakemi tayin edeceklerdir. Tüm hakemler, bir Devletin, diğerine ihtilafın tahkime sunulması niyetini bildirdiği tarihten başlamak üzere 30 gün içerisinde atanmış olmalıdır.
- 12.4. Eğer Madde 12.3'de belirtilen süre karşılanmamış ise ve başka bir anlaşmanın bulunmaması durumunda, herhangi bir Devlet, Uluslararası Adalet Divanı ("UAD") Başkanını gerekli atamaları yapmaya davet edebilir. Eğer UAD Başkanı herhangi bir Devlet uyuğundan ise veya bir başka nedenle anılan işlevi gerçekleştirmesine mani bulunuyor ise; herhangi bir Devlet uyuğundan olmayan ve bir başka nedenle anılan işlevi gerçekleştirmesine mani bulunmayan bir sonraki en kıdemli UAD üyesi gerekli atamaları yapmak üzere davet edilecektir.

- 12.5. Tahkim kurulu, her bir münferit olay için aşağıda belirtilen şekilde oluşturulacaktır. Tahkim kurulu oy çokluğu ile karar alacaktır. Bu karar nihai olacak ve her iki Devlet için de bağlayıcı nitelikte olacaktır. Her bir Devlet, kendi tahkim kurulu üyesinin masraflarını ve tahkim sürecinde temsiline yönelik masraflarını kendi karşılayacaktır. Tahkim kurulu Başkanının faaliyetlerine ilişkin masraflar ve geriye kalan diğer masraflar, Devletlerce eşit oranda üstlenilecektir. Öte yandan tahkim kurulu kararında, Devletlerden birinin daha yüksek oranda masrafları üstlenmesine hükmedebilir. Böyle bir karar Devletler için bağlayıcı nitelikte olacaktır.
- 12.6. Devletler arasında aksi yönde bir mutabakata varılmadığı takdirde, ihtilaf, tahkim kurulu tarafından Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) Tahkim Kuralları uyarınca çözümlenecektir.
- 12.7. Devletler arasında aksi yönde bir mutabakata varılmadığı takdirde, tahkim kurulu Cenevre, İsviçre’de yerleşik olacaktır.
- 12.8. Tahkim kurulu, ihtilafa ilişkin kararını işbu Anlaşmaya ve uygulanabilir uluslararası hukuk kural ve ilkelerine uygun olarak verecektir.
- 12.9. Her bir Devlet, TANAP Projesine ilişkin Ev Sahibi Hükümet Anlaşması veya uygulanabilir Proje Anlaşması altındaki Devlet ve bir Proje Katılımcısı arasındaki herhangi bir ihtilafın ilgili anlaşmanın hükümlerine uygun olarak özel uluslararası tahkime tabi olduğunu kabul ve taahhüt eder.

MADDE 13 YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

- 13.1. Her bir Devletin Hükümeti diğerine, akdedilmesini takiben bu Anlaşmanın, ilgili Devletin yerel mevzuatı altında TANAP Projesine ilişkin yürürlükteki hukuki rejimi ve uluslararası hukuk çerçevesinde bağlayıcı bir yükümlülüğü olarak, Anayasası altında etkin hale getirmek amacıyla vakit kaybetmeden ve uygun tedbirleri alacağını taahhüt eder.
- 13.2. İşbu Anlaşma, Devletlerin Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli ulusal yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.
- 13.3. Bu Anlaşmaya Devletlerin karşılıklı mutabakatı ile değişiklik ve ilave yapılabilir. Bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olacak ve bu Madde hükümleri kapsamında yürürlüğe girecek her türlü değişiklik ve ilave ayrı protokol(ler) ile yapılacaktır.

MADDE 14
YETKİLİ MERCİLER

Bu Anlaşmanın yürütülmesi için Devletler, aşağıda belirtilen yetkili mercileri atamışlardır: Azerbaycan Cumhuriyeti Sanayi ve Enerji Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.

MADDE 15
ANLAŞMANIN FESHİ

İşbu Anlaşma, Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasının feshedildiği veya süresinin sona erdiği tarihte sona erer. Türkiye Cumhuriyeti Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasının sadece kendisine ait hükümlere uygun olarak sonlandırılacağını taahhüt eder.

İşbu Anlaşma, 26 Haziran 2012 tarihinde, İstanbul'da Türkçe, Azerice ve İngilizce dillerinde iki orijinal nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Yorum farklılıkları olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ
ADINA

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ
ADINA

Taner YILDIZ
Türkiye Cumhuriyeti
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Natig ALIYEV
Azerbaycan Cumhuriyeti
Sanayi ve Enerji Bakanı

Recep Tayyip ERDOĞAN
Türkiye Cumhuriyeti
Başbakanı

İlham ALIYEV
Azerbaycan Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı

ŞAHİTLİĞİNDE

ŞAHİTLİĞİNDE